

Хуманизъм и качество в образованието

Марияна Георгиева- образователен експерт

Mariyana_georgieva@dir.bg

В идеалната държава

- Всяко дете има достъп до образованието, което да развива неговите способности и таланти.
- Всички родители избира от множество качествени възможности за детето си, независимо от доходите си.
- Родителите и учителите заедно отделят време и енергия за осигуряване най-доброто образование.
- Учителите познават и прилагат най-добрите практики и се отнасят с уважение и без предразсъдъци.
- Иновациите в образованието се разширяват и подобряват качеството на наличните възможности.
- Образователната система създава грамотни и информирани граждани, добре подготвени за живота на възрастните.

Образованието

- В миналото е имало ясно визия за какво се подготвя детето, което е правело и родителството и учителство сравнително лесно.
- Животът е бил по –прост и това е давало увереност и на родителите и на учителите, защото пътят им е бил познат.
- Съвременният свят е бързо променящ се. Възможностите са огромни, но прогнозируемостта им е малко.
- Не е толкова лесно да си уверен родител и учител сега, особено когато в обществото, в което живеем, няма ясна договорена ВИЗИЯ накъде вървим. Амбивалентност- като възможност за мотивация за промяна.
- Образованието ни и е проблем или множество от проблеми, с които да се справим. То не е кола, която да закараме на майстор и той да я поправи. Образованието е избор, който трябва да правим ежедневно и да говорим и постигаме съгласие по него.

Кой е основният въпрос, който като учители, родители, преподаватели си задавате за образованието на децата?

VISIBLE LEARNING
A SYNTHESIS OF OVER
800 META-ANALYSES
RELATING TO ACHIEVEMENT

Джон Хати

Новозеландският учен, математик и статистик си задава въпроса *как можем да направим ученето по-видимо*. Т. е. как да разберем кое наистина работи за ученето и кое работи против ученето на децата в училище.

Той прави сравнителен анализ на 50 хиляди изследвания, с над 250 млн. ученици, свързани с факторите, които повлияват ученето и образованието. Някои от тези фактори са свързани с големината на класа, с ваканциите, с децата със специални нужди, с тревожността в училище. Благодарение на неговите изводи множество европейски държави правят промяна в образователните си системи.

Хати описва 6 области на влияние върху образователните успехи на детето

Детето

Домът

Училището

Учителят

Учебната програма

Подходите на преподаване

Dimension	Studies	Meta-Analysis	No. of Effects	Effect Size
Student	11,909	152	40,197	0.39
Home	2,347	40	6,031	0.31
School	4,688	115	15,536	0.23
Teacher	2,452	41	6,014	0.47
Curricula	10,129	153	32,367	0.45
Teaching	28,642	412	59,909	0.43
Average	60,167	913	160,054	0.40

Effect size = Average – Average Spread (standard deviation, or SD)

Source: Hattie (2009). Visible learning: A synthesis of 800+ meta-analyses on achievement. London: Routledge.

Детето привнася в класната стая:

Предишното си знание за ученето;

Очакванията на родителите, на братята и сестрите, на учителите, на връстниците, както и посланията в медиите и обществото;

Степента си на отвореност към експериментиране;

Убежденията си за това до колко е ценно ученето и заслужава ли си да се полагат усилия;

Собствената си ангажираност;

Репутацията си като учещ.

ДОМЪТ

1. Родителски очаквания и стремежи към детето.
2. **Познаването от родителите за езика, на който „говори“ училището. Разговорът, който се случва между двете системи. Как системата говори с родителите?**

Домът може да бъде място за подхранване на постиженията на учениците или да носи вреда, когато показва пренебрежение по отношение на ученето.

Училищата имат важна роля в подпомагането на родителите да научат езика на училището, така че да могат да помагат на децата си да развиват умения за учене, любов към ученето и да създават възможно най-високите очаквания за образователни успехи.

Училището

Най-мощните ефекти върху ученето, които идват от училището са:

Климатът в класната стая, прието ли е всяко дете, има ли приятелски връзки с другите съученици, има ли ясни граници за поведение които се поддържат с правила, как се управлява конфликтите, има ли насилие и др.;

Как се приемат грешките- “Позволенията” на учениците и учителите да правят грешки;

Осигуряване на безопасна заобикаляща среда- има ли **разрушителните ученици** в класната стая, нарушават ли се личните граници;

Влияние на връстниците- каква е груповата норма спрямо ученето, как се управляват груповите процеси.

Развива ли се **самочувствие на учещи**, както при децата, така и при учителите.

Хати открива, че **размера на класа, повтарянето на учебната година, проследяването на образователните резултати и разделянето на класа/овете по способности, избора на училище, летните училища за наваксване, училищните униформи-** имат малко въздействие спрямо другите изброени фактори.

Учителят

Качеството на преподаване, очакванията на учителя и как учениците възприемат учителя са ключови за ученето;

Нагласите на учителя за това дали ВСИЧКИ ученици могат да напредват, дали прогресът на всяко дете е видим за учителя, дали учителят е готов да бъде изненадан;

Умеят ли учителите да осигурят наличие на топъл социално-емоционален климат в класната стая;

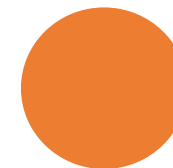
Дали грешките се приемат като възможност за учене;

Яснотата на учителя при формулирането на **критериите за успех** и постижения;

Насърчаването на усилията и ангажираността на всички ученици.

Текущата мантра е, че учителите правят разликата, не е съвсем правилна - **някои учители правят разлика**. Не всички учители са ефективни, не всички учители са експерти и не всички учители имат силно въздействие върху учениците. Важното съображение е степента, в която оказват влияние и кое е това, което прави наистина най-голяма разлика.

Най-лошото нещо, което могат да направят учителите е да **имат ниски очаквания към децата**, да не са отворени за изненади, да показват пренебрежение към напредъка на децата, които полагат усилия, но не постигат външните еталони за оценка.

Учебните програми и учебния план

От многото изследвания, прегледани от Хати, става ясно, че основното **влиянието върху постиженията преминава отвъд границите на учебната програма и нейното съдържание :**

разработване на учебните програми, така че да правят **най-добрата връзка между това, което детето вече знае и по-дълбокото ново познание.** Разглеждане на нови факти и идеи критично и свързването им в съществуващи когнитивни структури и създаване на **многобройни връзки между идеите.**

осигуряване на фокус върху развитието на **стратегии за учене за изграждане на смисъл;** (метакогнитивни умения)

осигуряване на добре планирани и обмислени стратегии за преподаване на специфични умения по-задълбочено разбиране на тематичните области. Такива стратегии могат да доведат до по-нататъшно ангажиране с учене, което води до развитието на умения за решаване на проблеми и до удоволствие от това, че **детето има контрол върху ученето.**

Аспекти и подходи на преподаването

Обръщане на специално внимание на нагласите за учене и критериите за успех;

Поставяне на предизвикателни задачи;

Предоставяне на множество възможности за рефлексия върху процесите на учене и устойчивост;

Да знаем кога един (учител и ученик) е успешен в постигането на цели си;

Разбиране на критичната роля на преподаването на подходящи стратегии за учене;

Планиране и говорене за преподаване;

Гарантиране, че учителят непрекъснато търси обратна информация относно успеха на своето или на учениците учене.

Фактори, които в най-висока степен повлияват ученето ПОЗИТИВНО

Вярата, че учителите могат да повлияят по-положително на ученето на своите ученици.

Качеството на образованието е пряко свързано с качеството на отношенията на възрастните в училище.

Работенето по един пречи на учителите и може да доведе до разочарование, особено когато липсва подкрепа от страна на родители.

Практика, чрез която учениците оценяват качеството на собствената си работа или нивото си на владееене по даден предмет. (Самооценка)Изследванията показват, че когато учениците имат чести възможности за самооценка, те развиват съзнание, че те контролират ученето и успехът не се дължи на късмет или външни фактори.

Оценката за постиженията на учениците, направени от учителите. Тази оценка помага да се определят нови очаквания; да се сравни миналото с настоящето разбиране; да се определят следващите предизвикателства, да идентифицират онези ученици, които може да имат ранни признаци на затруднения; да направи избор за промени.

Фактори, които в най-висока степен повлияват ученето негативно

ADHD – хиперактивен синдром и дефицит на внимание.

Скуката в клас е опасна! „Скуката“ има сериозно отрицателно въздействие върху ученето. Скуката не е просто проблематична - тя е „академична отрова“. И е по-вредна за ученето от липсата на сън, ниският социално-икономически статус, телесните наказания и депресията.

Смяната на училище също е от факторите, които разрушават ученето, защото може да има дълбоко емоционално въздействие върху детето. Тя може да накара ученици да проявят негативни чувства на безпокойство, тъга, разочарование и самота.

Всяко дете има:

Родители или хора, които се грижат за него

Достойнство или поне се опитва да изгради
такова

Образователни и лични възможности

Таланти, които се стреми да покаже и развие

Потенциал

Множество пътеки за развитие

***Доброто образование държи всички тези
„неща“ в главата си и се опитва да търси
съгласие и развитие по тях.***

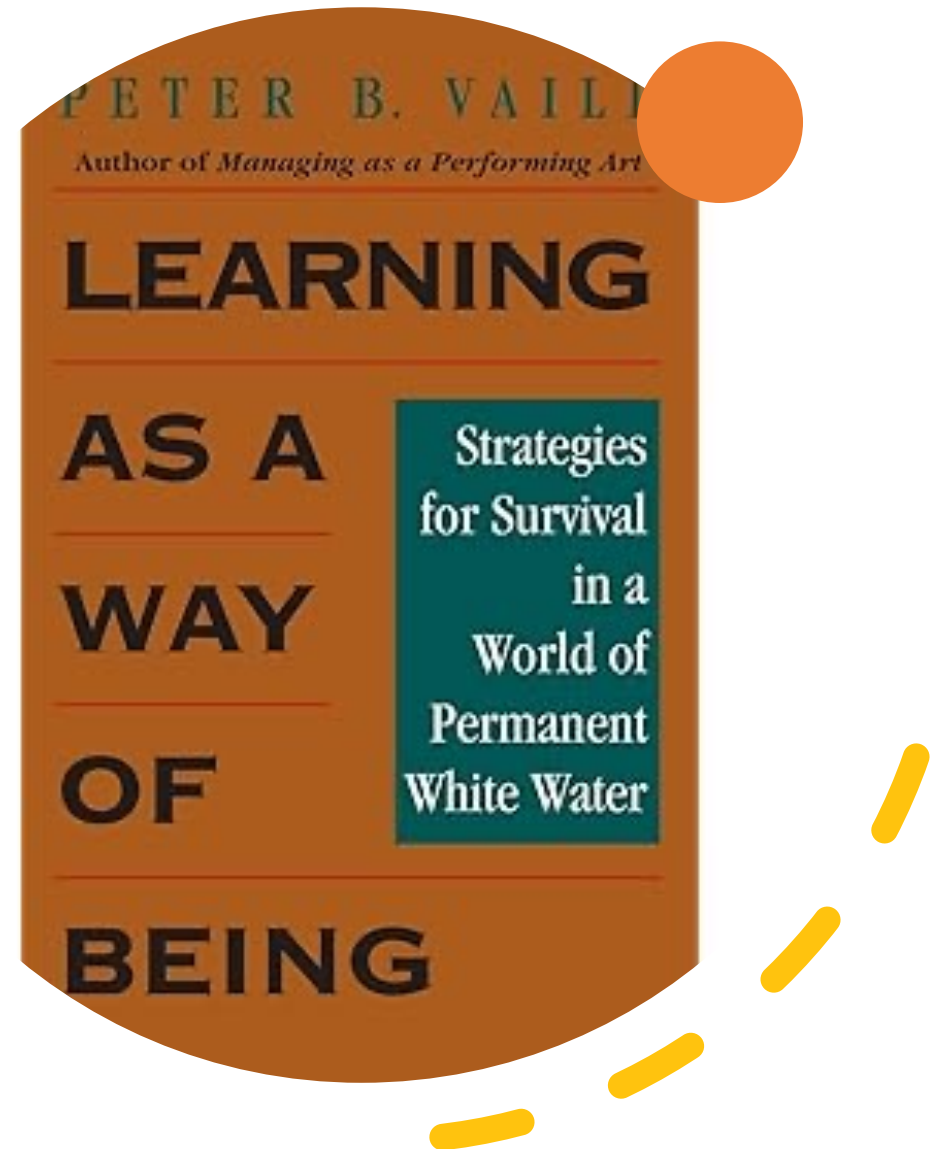

Питър Вейл казва, че

„ученето е промяна на личността в посока нарастване зная **защо**, зная **какво**, зная **как** да живея с уважение към другите хора и природата“.

„Ученето е това, което развива капацитета на хората ефективно да прогнозират и да се адаптират към промените.

Ученето дава смисъл на съществуването, както и път, който човек да измине, за да бъде компетентен да се справя с предизвикателства и да бъде полезен на себе си и другите.“

Качество и изкуствен интелект

Предположения

Изкуственият интелект подобно на КОВИД пандемията ще прожектира и катализира системните процеси в образованието.

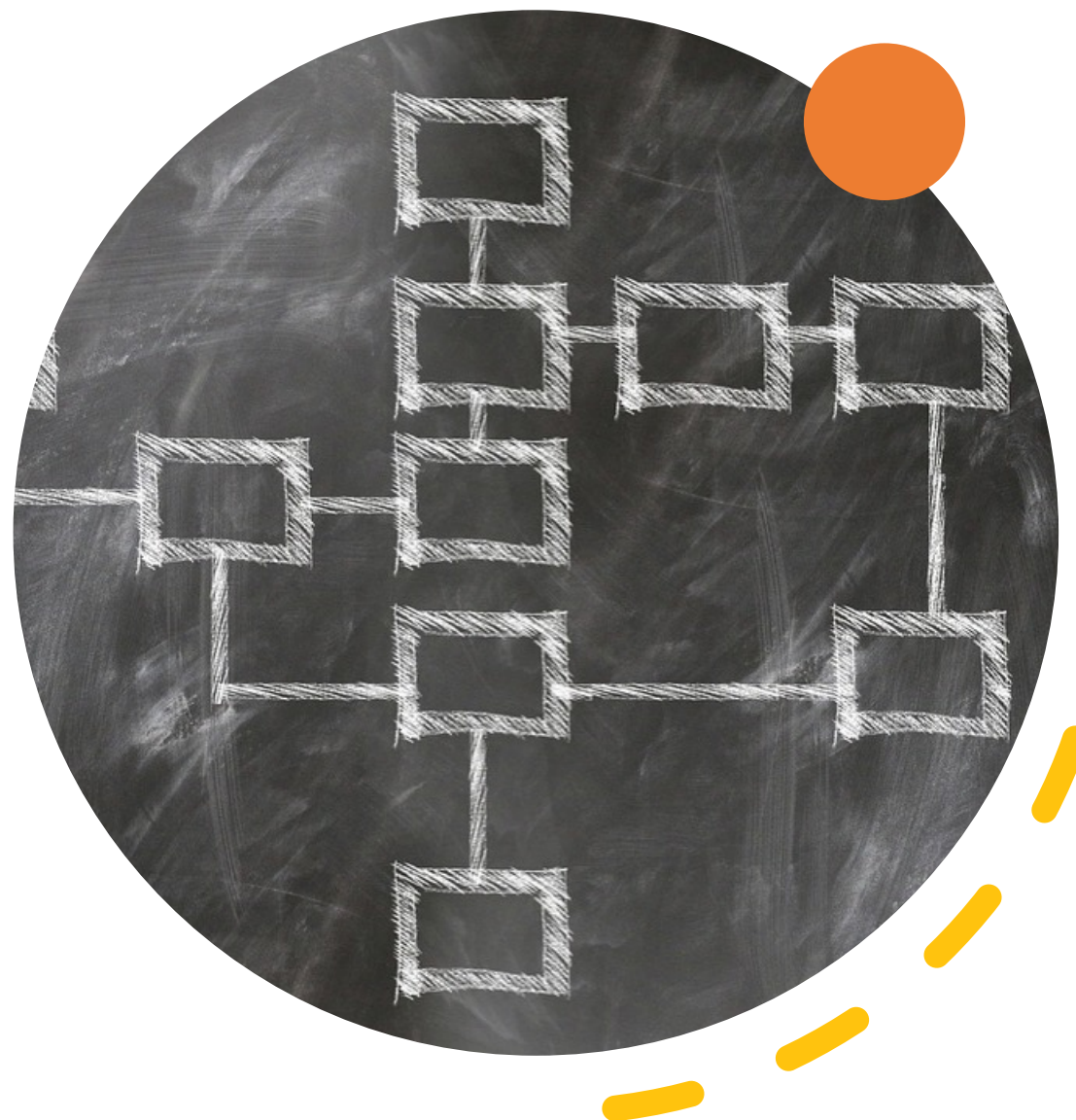
Изкуственият интелект е силен ресурс за качеството, тъй като дава огромни възможности за индивидуализирано учене, но това значи да сме предали локуса на контрола за учене и развитие в ръцете на децата.

Ще се промени ролята на учителите. Доверието!!!

Ще се промени оценяването.

Много е важно промените, които се предлагат и правят в образованието, да стъпват на научни данни и изследвания, защото от тях се определят житейски перспективи, социален прогрес и развитие.

Общините ще могат да правят разлика в зависимост от политиките и стратегията си.

Благодаря за
вниманието

